

مقاله‌ی کوتاه علمی

گزارش گونه‌ی *Coleophora hemerobiella* (Lep.: Coleophoridae: Coleophorinae)

از ایران

غلامعلی اکبرزاده شوکت^۱ و هلن عالی‌پناه^{۲*}

۱- مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی آذربایجان غربی، ارومیه، ۲- موسسه‌ی تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور، تهران.

*مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: halipanah@gmail.com

Report of *Coleophora hemerobiella* (Lep.: Coleophoridae: Coleophorinae) from IranGh. Akbarzadeh-Shokat¹ and H. Alipanah^{2&*}

1. Agricultural and Natural Resources Research Center of West Azarbaijan Province, Urmia, Iran, 2. Iranian Research Institute of Plant Protection, Tehran, Iran.

*Corresponding author, Email: halipanah@gmail.com

Abstract

In 2005, during a survey on the biology of grape berry moth, *Lobesia botrana* (Denis & Schiffermüller) in Nazlochay of Urmia region, some damaged symptoms of another moth on the berries of grape were observed that caused by a coleophorid species determined as *Coleophora hemerobiella* (Scopoli). This species, which is newly reported from Iran, also may be considered as a new pest of vineyards of the country.

طی مطالعه‌ای که در تابستان ۱۳۸۴ روی بیولوژی کرم خوشه‌خوار انگور، *Lobesia botrana* (Denis & Schiffermüller) در منطقه‌ی نازلوچای ارومیه انجام شد، وجود برخی علائم خسارت بر روی حبه‌های انگور که تا حدودی متفاوت از نحوه‌ی خسارت کرم خوشه‌خوار انگور بودند، جلب توجه نمود. پس از جمع‌آوری نمونه‌هایی از انگورهای آلوده و پرورش آنها در آزمایشگاه مشخص شد که پروانه‌ی خارج شده به گونه‌ای از جنس *Coleophora* Hübner از خانواده‌ی Coleophoridae تعلق دارند که در زیر به اختصار درباره‌ی آن توضیح داده می‌شود:

- *Coleophora hemerobiella* (Scopoli)

گستره‌ی بال در این گونه ۱۵-۱۱ میلی‌متر است (Razowski, 1990). بال جلو نوک‌تیز، به رنگ مایل به سفید همراه با نقاط خاکستری تیره و یک لکه‌ی سیاه مشخص نزدیک ۱/۴ انتهایی بال، و بال عقب خاکستری تیره همراه با ریشک‌های طویل می‌باشد. لاروها به اندازه‌ی تقریبی پنج

میلی‌متر، به رنگ قهوه‌ای با سر قهوه‌ای تیره و پاهای شکمی بسیار تحلیل رفته هستند. دوره‌ی لاروی آن‌ها دو سال است که ۱/۵ سال اول را داخل اطاقک کوچک تپانچه‌مانندی گذرانیده و دومین بهار را در اطاقک طویل مستقیمی که به رنگ قهوه‌ای تیره و نسبتاً مشخص بوده و به صورت عمودی به برگ متصل شده‌است، به سر می‌برند. لاروها از گونه‌های جنس *Crataegus*، *Prunus*، *Malus* و تعدادی از گیاهان تیره‌ی Rosaceae تغذیه می‌کنند (Fraval, 1998; Kimber, 2008). تخم‌ها کوچک، بیضی‌شکل و کم و بیش پهن بوده و در دسته‌های ۵ تا ۱۰ عددی در امتداد رگبرگ‌های سطح زیرین برگ گیاه گذاشته می‌شوند (Fraval, 1998).

زیرخانواده‌ی Coleophorinae با ۱۳ جنس و ۱۰۵۰ گونه که عمدتاً به جنس *Coleophora* تعلق دارند، دارای پراکنش جهانی است، ولی بیشتر در منطقه‌ی هولارکتیک انتشار دارد (Hodges, 1998). تاکنون مطالعات بسیاری روی اعضای این زیرخانواده به ویژه جنس *Coleophora* صورت گرفته، به طوری که از این جنس ۱۵۸ گونه از ایران گزارش شده است (Baldizzone, 1994). گونه‌ی *C. hemerobiella*، که برای اولین بار از ایران گزارش می‌شود، در اروپای مرکزی و شمالی، روسیه و آسیای صغیر (سوریه، ارمنستان، ترکمنستان و ترکیه) انتشار دارد (Baldizzone, 1994; Fraval, 1998).

منابع

- Baldizzone, G.** (1994) Coleophoridae dell' Area Irano-Anatolica e regioni limitrofe (Lepidoptera). *Associazione Naturalistica Piemontese, Memorie* 3, 1-52.
- Fraval, A.** (2008) HYPP zoology home page, France. Available on: <http://www.inra.fr/hyppz/RAVAGEUR/6colhem.htm> (accessed March 2008).
- Hodges, R. W.** (1998) The Gelechioidea. pp. 144-145 in Kristensen, N. P. (Ed.) *Handbook of zoology, Vol. IV, Part 35; Lepidoptera, moths and butterflies, Vol. 1, evolution, systematics and biogeography*. 491 pp. Walter de Gruyter, Berlin, Germany.
- Kimber, I.** (2008) UK Moths. Available on: <http://ukmoths.org.uk/show.php?bf=523> (accessed March 2008).
- Razowski, J.** (1990) Motyle (Lepidoptera) Polski, czesc 16, Coleophoridae. *Monographie Fauny Polski* 18, 72-73.